הניף את הדגל ב-1948

שמו הפרטי ניתן לחיים שרת פעמיים. בבית החולים העניקו לו האחיות את השם חיים, משום שהיה היחיד מבין שלישייה שילדה אמו ששרד בלידה. בהמשך, הוריו, משה וציפורה, קראו לו חיים על שם חיים ארלוזורוב, שנרצח יומיים לאחר הלידה. אביו, משה, לימים ראש הממשלה השני, היה סגנו של ארלוזורוב במחלקה המדינית של הסוכנות היהודית. חיים היה הילד השלישי של הוריו, אח ליעקב וליעל. הוא נולד למשפחה מיוחסת, מאצולת היישוב היהודי בארץ ישראל, שנדדה בעקבות אביו מתל אביב לירושלים.

"כל בוקר, כשאבא היה מתגלח, הייתי יושב על האסלה וזוכה לזמן איכות של רבע שעה איתו", נזכר חיים בריאיון ל"הארץ" ב-2016. את הזמן הזה ניצל כדי לספר לאביו על הלימודים, ושרת האב היה מבאר לבנו פסוקים מהתנ"ך בעודו מתגלח. בשעות הצהריים זכה לראותו שוב, כשבא הביתה, אכל צהריים, לבש פיג'מה ונכנס למיטה לתנומה קלה. "הוא היה שם את השעון על 7 עד 12 דקות, מקסימום רבע שעה. אחר כך היה קם כמו חדש", סיפר. זמן איכות נוסף זכה חיים לבלות עם אביו במוצאי שבת, כשהתלווה אליו לבניין הסוכנות בירושלים, "כדי לראות אילו מברקים הגיעו".

ב-1947 התלווה אל אביו לניו יורק, לקראת הדיונים על אישור תוכנית החלוקה. "אבא טס באווירון. אמא ואנחנו נסענו באונייה", נזכר לימים. בניו יורק פגש את טדי קולק ואהוד אבריאל, שאספו כסף ל"הגנה". לדבריו, לבקשתו הם קנו לו אופניים עם מנוע. "זה היה חלום חיי", אמר. בישיבת האו"ם בכ"ט בנובמבר ישב בקהל. על יום הכרזת המדינה, כמה חודשים לאחר מכן, סיפר בגאווה: "התכבדתי להניף את דגל המדינה מחלון הסוכנות היהודית בניו יורק".

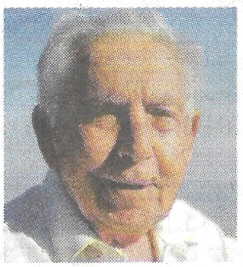

חיים שרת,
מייסד הר חלוץ,
1933-2025
צילום: עדיקה מוזס

זיכרון נוסף מצעירותו היה חיבתו לטיפוס. "בירושלים גרנו בקומה השנייה. קובי (יעקב שרת) לימד אותי לעלות במרזב", סיפר ביום הולדתו ה-90. הוא טיפס גם במקומות מורכבים יותר כמו נחל עמוד, שם היה "הטיפוס הכי מרשים בחיי", כדבריו.

גם בביקוריו אצל חברתו, דבורה, בבית הספר לאחיות בעפולה, טיפס על מרזב. הרומן ביניהם החל בקיבוץ חמדיה בעמק בית שאן. חיים היה חבר הכשרת רמת יוחנן של התנועה המאוחדת, וב-1952 הצטרף לקיבוץ. "פתרנו תשבצים ביחד, והיא עזרה לי לכתוב שירים", סיפר.

בחמדיה התגלתה גם רוח החדשנות שלו. כשעבד במִדְגָה מאס בקרצוף החלודה מסירות המתכת הכבדות, וחיפש חומר חלופי. במכון ויצמן — עד לשם הגיע — מצא את הפיברגלס. כך נולד מפעל "ענבר חמדיה" לייצור מוצרים מפוליאסטר משוריין. בשנות ה-60, בעקבות מפגש עם המהנדס הימי עמירם שטיינברג, הקים שרת את מפעל "סנפיר כלי שיט", שם בנו דגם משופר של סירת המפרש 420, שעמו זכו שייטי ישראל — צפניה כרמל ולי־דיה לזרוב — באליפות העולם ב-1969. היתה זו הפעם הראשונה שישראלים זכו באליפות העולם בענף ספורט כלשהו.

בשנות ה-70 היה שרת מעורב עם רעייתו במעבר של [illegible] ללינה משפחתית. בהמשך נשבה בקסמו של [illegible] החקלאות אז, אריאל שרון, "לייהד את הגליל". [illegible] וייץ, ראש מחלקת ההתיישבות של הסוכנות, שהיה ידיד טוב של אבא, ואמרתי לו שאני רוצה לארגן גרעין ולעלות לגליל. נוכח. הוא יצא בשליחות התנועה הקיבוצית (תקים) לכיוון [illegible] שם גייס את המתיישבים.

המקום שנבחר היה הר חלוץ. העלייה על הקרקע [illegible] ב-1985. "עם חשיכה צעדו החוגגים לראש ההר, כשבראשם [illegible] עד חיים. הודלקה משואה בפסגה, עם הכיתוב באש: הר חלוץ. תיארה בתו כרמל. "לאורה פצח הקהל בשירי מולדת... באותה שעה הודלקו משואות במצפים ובישובים השכנים. היה זה אות של קבלת הישוב החדש למשפחת המצפים. לשירות המקומה [illegible] היה ניחוח של ציונות מתפארת", הוסיפה. בנשורים [illegible]

אבי גרפינקל

"הספר 'להיות שמרן' הוא ספר משובח", כתבה בצדק הוצאת הספרים הימנית "סלע מאיר". "הוא מביא את מעמקי החשיבה השמרנית לשיא, ונכתב על ידי רוג'ר סקרוטון, האינטלקטואל השמרן החשוב ביותר בדורנו. אם דרושה הוכחה לכוחו של סקרוטון, ייתכן שהיא נמצאת בשיחה הזו שבין הרב חיים נבון ובין יו"ר האופוזיציה ח"כ יאיר לפיד, שהתקיימה באירוע ההשקה של הספר [לפני חמש שנים, א"ג]. היכולת של סקרוטון לנתח את המציאות החברתית ואת חיינו ולסייע לפענח את חשיבותן של יציבות חברתית ושל שימור מסורות, הופכת אותו לאינטלקטואל שקהל קוראיו חוצה את קווי החלוקה הפוליטיים".

דוגמה נוספת ליכולת של סקרוטון לנתח את המציאות החברתית נמצאת בספר אחר שלו, שלמרבה הצער לא תורגם לעברית: Fools, Frauds and Firebrands ("טיפשים, נוכלים ומסיתים"). קריאה בו מוכיחה את קביעתה של "סלע מאיר" שקשה לסווג את סקרוטון לפי קווי החלוקה הפוליטיים הרגילים, שכן ברור שהוא היה מסווג את השר יריב לוין, את ח"כ שמחה רוטמן ואת שאר מובילי הרפורמה המשפטית ותומכיה כשמאלנים, ואפילו מרקסיסטים.

סקרוטון מסביר בספר, כי אנשי שמאל, כמו היעקובינים של המהפכה הצרפתית, מאמינים שהטובין של העולם הזה מחולקים באופן לא צודק, ושהאשמה אינה נעוצה בטבע האנושי אלא בגזל שמבצע המעמד השליט. לכן, אנשי השמאל דוגלים בסדר חדש שיתקן את העוולות הנושנות מהן סובלים המדוכאים. חלק ניכר מכתביהם מוקדש לפירוק מוסדות כמו בתי הספר והחוק. הספרות הזאת, של כותבים כמו מרקס ופוקו, מגדירה כ"מבנים של שליטה" את מה שאחרים תופשים ככלים של סדר אזרחי.

מטרת המרקסיסטים, מסביר סקרוטון, אינה שוויון בפני החוק. המטרה היא ארגון מחדש מקיף של החברה, כך שניתן יהיה להילחם במה שהם מכנים פריבילגיות (חִשבו עד כמה המילה "פריבילגים" שגורה בפיהם של תומכי הרפורמה המשפטית כמו ח"כ דוד אמסלם).

הגעתי להוראה

צבי שטיינגרט

מורה למתמטיקה שהגיע מעולם ההייטק, בחרתי מסיבות אידיאולוגיות ללמד בחטיבת ביניים בדרום תל אביב, שרוב תלמידיה באים מבתי ספר יסודיים בשכונות מצוקה. בתוך כמה חודשים [illegible]